

Kuntalaisten oikaisuvaatimus kunnanhallituksen päätöksestä 14.9.2026 § 144 (vapaa-aikasihteerin viran lakkauttaminen ja irtisanominen)

Kh 26.10.2026
312/01.01.05/2026

Valmistelija Juha-Matti Näykki, kunnanjohtaja

Taustaa Kunnanhallitus päätti 17.8.2026 § 119 käynnistää koko henkilöstöä koskevan yhteistoimintamenettelyn kunnan heikentyneen taloudellisen tilanteen vuoksi. Neuvotteluesityksen mukaan henkilöstöä koskevat säästöt käsitellään yhteistoimintamenettelyssä, ja neuvotteluissa käsiteltiin muun muassa työtehtävien uudelleenjärjestelyjä ja enintään yhdeksän henkilön irtisanomisia taloudellisista ja tuotannollisista syistä. Yhteistoimintaneuvottelut käytiin 25.8.–8.9.2026, ja ne päättyivät erimielisinä. Työnantaja esitti yhteistoimintaelimen kokouksessa 8.9.2026 irtisanottavat tehtävät, mukaan lukien vapaa-aikasihteerin viran, sekä suunnitelman vapaa-aikasihteerin tehtävien uudelleenjärjestelystä. Yhteistoimintaelimen jäsenille varattiin tilaisuus esittää vaihtoehtoja irtisanottaville tehtävänkuville, mutta vaihtoehtoja ei esitetty.

Kunnanhallitus päätti 14.9.2026 § 144 kohdassa 5 c, että vapaa-aikasihteerin virka lakkautetaan, vapaa-aikasihteerin irtisanotaan ja työt organisoidaan uudelleen tarvittaessa eri hallintokunnille ja henkilöille. Kunnanhallitus päätti lisäksi, että hallintosääntö saatetaan ajan tasalle päätettyjen muutosten osalta.

Hyvinvointivaliokunta käsitteli vapaa-aikasihteerin irtisanomista 22.9.2026 § 65 ja esitti kunnanhallitukselle, että vapaa-aikasihteerin lomautettaisiin irtisanomisen sijaan. Kunnanhallitus päätti 28.9.2026 § 159 yksimielisesti pitäytyä päätöksessään. Kunta on 28.9.2026 vastannut oikaisuvaatimuksen tekijöiden tietopyyntöön.

Tuija Ahola, Bo Dinga, Alpo Heikkilä, Inka Herrala, Tiina Kujala, Urpo Purola, Toni Rauma, Minna Sadeharju, Irina Savosko, Roman Savosko, Tuija Viinamäki, Maria Viita-aho-Tohni ja Seppo Rauma ovat toimittaneet kunnalle 8.10.2026 päivätyn oikaisuvaatimuksen saatteineen ja liitteineen. Oikaisuvaatimus on esityslistan liitteenä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan, että kunnanhallituksen päätös 14.9.2026 § 144 kumotaan siltä osin kuin kunnanhallitus on päättänyt vapaa-aikasihteerin viran lakkauttamisesta ja viranhaltijan irtisanomisesta, ja että asia palautetaan tältä osin uudelleen valmisteltavaksi.

Oikaisuvaatimuksen mukaan kunnanhallitus on ylittänyt toimivaltansa, koska se on lakkauttanut viran tilanteessa, jossa hallintosäännön 33 §:ssä on edelleen määrätty vapaa-aikasihteerin tehtävistä ja ratkaisuvallasta. Hallintosäännön 54 §:n yleinen toimivalta virkojen lakkauttamiseen ei oikaisuvaatimuksen mukaan oikeuta sivuuttamaan tätä määräystä. Oikaisuvaatimuksessa vedotaan Helsingin hallinto-oikeuden päätökseen 24.10.2023 nro 6081/2023 ja korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen 7.11.2016 taltio 4668.

Lisäksi oikaisuvaatimuksessa katsotaan, ettei asiaa ole selvitetty hallintolain 31 §:n edellyttämällä tavalla. Valmisteluaineistosta ei oikaisuvaatimuksen mukaan ilmene koko tehtäväkokonaisuuden

järjestäminen, tehtävien tosiasiallinen väheneminen, siirtojen vaikutukset muiden tehtäviin ja palveluihin, viran lakkauttamisen nettosäästö eikä se, miten viranhaltijalain 37 §:n mukainen uudelleensijoittamis- ja kouluttamisvelvollisuus on täytetty. Oikaisuvaatimuksessa todetaan myös, ettei asiaa käsitelty hyvinvointivaliokunnassa ennen kunnanhallituksen päätöstä, vaikka tätä ei esitetä itsenäisenä toimivaltavirheenä.

Sovellettavat säännökset

Kuntalain 134 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Kuntalain 137 §:n mukaan oikaisuvaatimuksen saa tehdä asianosainen sekä kunnan jäsen. Viranhaltijalain 50 §:n mukaan oikaisuvaatimusaika viranhaltijalain 37 §:ssä tarkoitettua irtisanomista koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Kuntalain 90 §:n mukaan kunnan viranomaisten toiminnasta, toimivallan jaosta ja tehtävistä annetaan tarpeelliset määräykset hallintosäännössä, jonka valtuusto hyväksyy.

Lappajärven kunnan hallintosäännön (kunnanvaltuusto 19.5.2025 § 21, voimaan 1.6.2025) 54 §:n 2 momentin mukaan kunnanhallitus päättää muiden kuin toimialajohtajien ja lukion rehtorin virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta. Hallintosäännön 58 §:n 2 momentin mukaan kunnanhallitus päättää vapaa-aikasihteerin valinnasta, ja 72 §:n mukaan irtisanomisesta päättää palvelussuhteeseen ottava viranomainen. Vapaa-aikasihteerin tehtävistä ja ratkaisuvallasta määrätään hallintosäännön 33 §:ssä.

Hallintolain 31 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

Viranhaltijalain 37 §:n mukaan työnantaja saa irtisanoa virkasuhteen, jos viranhaltijan tehtävät ovat vähentyneet olennaisesti ja pysyvästi taloudellisista tai tuotannollisista syistä taikka työnantajan toiminnan uudelleenjärjestelyistä johtuvista syistä, eikä viranhaltijaa voida kohtuudella sijoittaa toiseen tehtävään tai kouluttaa uusiin tehtäviin. Irtisanomisperustetta ei ole, jos samankaltaisiin tehtäviin on otettu uusi henkilö tai jos tehtävien uudelleenjärjestelyt eivät tosiasiallisesti vähennä työnantajan tarjolla olevia tehtäviä.

Yksilöidyt perusteet

Oikaisuvaatimuksen tutkiminen

Oikaisuvaatimuksen tekijät ovat Lappajärven kunnan jäseniä, joten heillä on kuntalain 137 §:n mukainen oikeus tehdä oikaisuvaatimus. Kunnanhallituksen 14.9.2026 kokouksen pöytäkirja asetettiin ensimmäisen kerran nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon 17.9.2026. Pykälän 144 oikaisuvaatimusohjetta täydennettiin viranhaltijalain 50 §:n mukaisesti, ja korjattu pöytäkirja asetettiin nähtäväksi 21.9.2026.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Oikaisuvaatimus on tehty määräajassa myös viran lakkauttamista koskevalta osalta. Irtisanomista koskevalta osalta oikaisuvaatimusaika ei viranhaltijalain 50 §:n mukaan ole vielä alkanut kulua, eikä tämä estä oikaisuvaatimuksen tutkimista.

Toimivalta viran lakkauttamisessa

Kunnanhallitus on päättänyt vapaa-aikasihteerin viran lakkauttamisesta hallintosäännön 54 §:n 2 momentin nojalla. Vapaa-aikasihteerin virka ei ole toimialajohtajan tai lukion rehtorin virka, ja valtuusto on hallintosäännössä nimenomaisesti siirtänyt tällaisten virkojen lakkauttamisen kunnanhallitukselle. Vapaa-aikasihteerin valitsee 58 §:n 2 momentin mukaan kunnanhallitus, joten myös irtisanominen kuuluu 72 §:n mukaan kunnanhallitukselle.

Hallintosäännön 33 § määrää vapaa-aikasihteerin tehtävistä ja ratkaisuvallasta niin kauan kuin virka on olemassa. Kunnanhallituksen päätöksen mukaan virka lakkautetaan ja viranhaltija irtisanotaan. Virkasuhde päättyy vasta irtisanomisajan kuluttua, ja siihen saakka viranhaltija hoitaa virkaansa ja käyttää hallintosäännön 33 §:n mukaista ratkaisuvalltaa. Virka lakkaa vasta virkasuhteen päättyessä. Kunnanhallitus on samalla päättänyt, että hallintosääntö saatetaan ajan tasalle, ja hallintosäännön muutos käsitellään valtuustossa ennen virkasuhteen päättymistä. Kunnan henkilöstöorganisaatio ja hallintosäännön määräykset eivät siten missään vaiheessa ole ristiriidassa, eikä hallintosäännössä määrätty ratkaisuvallta jää ilman haltijaa.

Oikaisuvaatimuksessa viitattu Helsingin hallinto-oikeuden päätös 24.10.2023 nro 6081/2023 koski tilannetta, jossa kaupunginhallitus lakkautti kaupunginlakimiehen viran ja siirsi viranhaltijan välittömästi toiseen virkaan, jolloin kaupungissa ei enää ollut sitä viranhaltijaa, jolle valtuusto oli hallintosäännössä siirtänyt toimivalltaa. Hallintosääntöä muutettiin vasta tämän jälkeen. Nyt käsiteltävässä asiassa vapaa-aikasihteerin jatkaa virassaan irtisanomisajan, ja hallintosääntö muutetaan ennen kuin virka lakkaa.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 7.11.2016 taltio 4668 koski koulun lakkauttamista tilanteessa, jossa valtuuston hyväksymän johtosäännön koululuettelossa koulu oli edelleen mainittu ja jossa koulun lakkauttaminen kuului johtosäännön perusteella valtuustolle. Kunnanhallitus ei siten ollut lainkaan toimivaltainen lakkauttamaan koulua. Lappajärven hallintosäännössä valtuusto on sen sijaan nimenomaisesti siirtänyt vapaa-aikasihteerin viran lakkauttamisen kunnanhallitukselle.

Asian valmistelu ja selvittäminen

Hallintolain 31 § ei edellytä tietynmuotoista vaikutusarviointia tai erillistä selvitysasiakirjaa. Ratkaisevaa on, onko päätöksentekijällä ollut asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot. Vapaa-aikasihteerin viran lakkauttamista ja irtisanomista on valmisteltu laissa säädetyssä yhteistoimintamenettelyssä, jossa käsiteltiin toimenpiteiden perusteita, vaikutuksia ja vaihtoehtoja kolmessa neuvottelussa. Kunnanhallituksella oli päätöstä tehdessään käytettävissään neuvotteluesitys, yhteistoimintaneuvottelujen pöytäkirjat, irtisanomisesitys, jossa vapaa-aikasihteerin tehtävien jakaminen oli kuvattu tehtäväryhmittäin, sekä irtisanomisten säästövaikutuslaskelma. Asiasta käytiin kunnanhallituksessa laaja keskustelu ennen päätöksentekoa.

Neuvotteluesityksessä valiokuntien kautta kunnanhallitukselle tuotaviksi mainitut säästöesitykset koskivat toimialakohtaisia käyttötalouden säästöjä. Neuvotteluesityksen mukaan henkilöstöä koskevat säästöt käsiteltiin yhteistoimintamenettelyssä. Hallintosääntö ei edellytä hyvinvointivaliokunnan lausuntoa kunnanhallituksen toimivaltaan kuuluvasta viran lakkauttamisesta. Hyvinvointivaliokunta on lisäksi käsitellyt asian 22.9.2026 § 65, ja kunnanhallitus on arvioinut valiokunnan esityksen 28.9.2026 § 159 ennen kuin se pitäytyi päätöksessään.

Kunnanhallitus on näin ollen tehnyt päätöksen riittävän selvityksen perusteella. Kunnan tietopyyntövastauksessa 28.9.2026 annetut täsmennykset tehtävien järjestämisestä, kuten hyvinvointisuunnitelmaa, strategista raportointia ja ehkäisevää päihdetyötä koskevat tehtävät, tarkentavat päätöksen täytäntöönpanoa eivätkä osoita, että päätös olisi tehty puutteellisin tiedoin.

Irtisanomisperuste

Vapaa-aikasihteerin irtisanominen perustuu kunnan heikentyneeseen taloudelliseen tilanteeseen ja sen vuoksi toteutettavaan toiminnan uudelleenjärjestelyyn. Vuoden 2025 tilinpäätös oli 231 478,64 euroa alijäämäinen, tammi–kesäkuun 2026 tulos oli poistojen jälkeen noin 746 000 euroa alijäämäinen ja vuoden 2026 talousarvio on laadittu alijäämäiseksi. FCG:n laatiman talouden painelaskelman mukaan kunnan taseen ylijäämä uhkaa hävitä vuoteen 2030 mennessä ilman sopeutustoimia.

Viranhaltijan tehtävät voivat vähentyä myös siten, että ne jaetaan toiminnan uudelleenjärjestelyn vuoksi muiden hoidettaviksi tai sulautetaan laajempiin tehtäväkokonaisuuksiin, jolloin viran tehtäväkuva erillisenä kokonaisuutena lakkaa (KHO 458/2016). Vapaa-aikasihteerin tehtävät jaetaan kirjastonjohtajalle, urheilukentänhoitajalle, rakennusvalvontasihteerille, viestintä- ja elinvoimakoordinaattorille ja hallinto- ja taloussihteerille, ja nuorisotyö järjestäminen jatkuu 4H-yhdistyksen ostopalveluna ja koulun nuorisotyönä. Kirjastonjohtajan työajasta on jo hallintosäännön 34 §:n mukaan 20 prosenttia varattu kulttuuripalvelujen järjestämiseen, ja liikunta-alueiden hallinta on hallintosäännön 33 §:n mukaan hoidettu yhdessä teknisen toimialan kanssa.

Kunnan tietopyyntövastauksen mukaan tehtävien siirtäminen ei lisää kenenkään työaikaa, vaikka se voi muuttaa työn sisältöä ja painopisteitä sekä vaikuttaa palvelujen laajuuteen ja kehittämiseen. Tämä osoittaa, että kunnan käyttämä työpanos vähenee yhden henkilötyövuoden verran ja että osa tehtävistä supistuu. Uudelleenjärjestely vähentää siten tosiasiallisesti työnantajan tarjolla olevia tehtäviä viranhaltijalain 37 §:n tarkoittamalla tavalla. Samaan tai samankaltaisiin tehtäviin ei oteta uutta henkilöä. Vapaa-aikasihteerin viran lakkauttamisen bruttosäästö on vuodesta 2027 alkaen noin 55 900 euroa vuodessa sivukuluineen. Työnantaja on arvioinut kaikkien irtisanomisten säästövaikutukseksi noin 90 000 euroa vuodessa, kun mahdolliset ostopalvelut ja palkkakompensaatiot otetaan huomioon.

Uudelleensijoittaminen ja kouluttaminen

Työnantajan velvollisuus selvittää viranhaltijan mahdollisuus sijoittua toiseen tehtävään tai kouluttautua uusiin tehtäviin koskee aikaa ennen irtisanomista ja jatkuu koko irtisanomisajan. Kunnalla ei päätöksentekohetkellä ollut avoinna vapaa-aikasihteerin koulutusta ja kokemusta vastaavaa tehtävää. Kunta selvittää ja tarjoaa viranhaltijalle irtisanomisaikana avautuvat hänelle soveltuvat tehtävät, mikäli niitä ilmenee.

Kuten oikaisuvaatimuksessakin todetaan, viranhaltijan henkilökohtaisesta virkasuhteesta voi hakea muutosta viranhaltija itse, ja hänen muutoksenhakuajansa alkaa viranhaltijalain 50 §:n mukaan vasta irtisanomisajan päättyessä.

Yhteenveto

Kunnanhallitus on päättänyt vapaa-aikasihteerin viran lakkauttamisesta ja viranhaltijan irtisanomisesta hallintosäännön 54, 58 ja 72 §:n mukaisen toimivaltansa rajoissa. Virka lakkaa vasta virkasuhteen päättyessä, ja hallintosäännön vapaa-aikasihteeriä koskevat määräykset muutetaan valtuuston päätöksellä ennen sitä. Asia on valmisteltu yhteistoimintamenettelyssä, ja kunnanhallituksella on ollut päätöstä tehdessään riittävä selvitys. Irtisanomiselle on viranhaltijalain 37 §:n mukainen peruste, koska viran tehtävät ovat vähentyneet olennaisesti ja pysyvästi kunnan taloudellisista syistä toteutettavan toiminnan uudelleenjärjestelyn vuoksi.

Oikaisuvaatimus hylätään perusteettomana.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Juha-Matti Näykki

Päätösehdotus

Kunnanhallitus

1. hylkää oikaisuvaatimuksen edellä esitetyin perustein
2. toteaa, että vapaa-aikasihteerin virka lakkaa virkasuhteen päättyessä irtisanomisajan kuluttua ja että hallintosäännön vapaa-aikasihteeriä koskevat muutokset valmistellaan kunnanvaltuuston päätettäväksi ennen sitä
3. toteaa, että viranhaltijalle selvitetään ja tarjotaan irtisanomisaikana hänelle soveltuvat avoinna olevat tehtävät.

Päätös

Lisätietoja antaa

kunnanjohtaja Juha-Matti Näykki, puh. 044 3699 505 tai s-posti juha-matti.naykki(at)lappajarvi.fi